

Weg met loonmatiging als levertraan

Column
Wim Boonstra

Als ik al een trauma uit mijn vroege jeugd heb overgehouden is dat de verplichte dagelijkse lepel levertraan. Mijn toenmalige, hoogbejaarde huisarts mompelde iets over de 'heilzame werking van de traan' en iedere winter dwongen mijn ouders mij weer genadeloos aan de levertraan. Met de beste bedoelingen.

Het was een uiting van iets waar veel mensen bewust of onbewust aan lijden: de wens om één allesomvattend geneesmiddel tegen alle kwalen te hebben. In

de middeleeuwen kende men de aderlating. Ook bekend is de haarlemmerolie, een middel van onduidelijke samenstelling dat al eeuwenlang in gebruik is als huismiddel tegen vele kwalen. Tot op de dag van vandaag verkrijgbaar.

Nederlandse beleidsmakers kennen loonmatiging. Het universele middel tegen alle economische problemen. Begin jaren tachtig van de vorige eeuw uitgevonden als medicijn dat, toegegeven, jarenlang wonderwel werkte. Maar niet iedere ziekte heeft hetzelfde medicijn nodig. De Nederlandse economie leed toen aan een aantal nare kwalen. De concurrentiepositie was verzwakt. Dit uitte zich in een, weliswaar bescheiden, tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans. Het overheidstekort was substantieel, circa 6% van het bruto binnenlands product. De werkloosheid was scherp opgelopen en dreigde verder te stijgen. De winstgevendheid van het bedrijfsleven stond onder druk, mede doordat een uit de hand

gelopen loonstijging in de jaren zeventig had geleid tot een veel te hoge arbeidsinkomensquote.

Dan is loonmatiging verstandig beleid dat op meerdere fronten aangrijpt. Het herstelt de internationale concurrentiepositie en verbetert de winstgevendheid van het bedrijfsleven. Door de loonkosten weer meer in lijn te brengen met de productiviteit stopt de afbraak van werkgelegenheid en komt de banenmotor weer op gang. Een effectief medicijn dus, maar met bijwerkingen. Als loonmatiging lang wordt volgehouden, drukt zij de binnenlandse bestedingen. Dat betekent dat op het binnenland gerichte sectoren kampen met stagnerende afzet en dat daar de

Loonmatiging is anno 2012 onverstandig en onnodig; sinds 1981 kennen we geen extern tekort meer

winstgevendheid en werkgelegenheid onder druk komen. Wijlen Anton Dreesmann was niet voor niets de belangrijkste tegenstander van dat beleid, hij voelde de effecten in zijn winkels. Verder remt loonmatiging innovatie en economische vernieuwing af. Maar in sommige situaties zijn onontkoombare bijwerkingen noodzakelijk als genezing van een zware ziekte daarom vraagt.

Anno 2012 is loonmatiging, en zeker een geforceerde nullijn, onverstandig en onnodig. De Nederlandse concurrentiepositie is prima, sinds 1981 kennen we geen extern tekort meer. De winstontwikkeling van het bedrijfsleven is op peil. De economie stagneert door de uiterst zwakke binnenlandse bestedingen, die door loonmatiging alleen maar verder worden verzwakt. Loonmatiging heeft ook geen positief effect op de overheidsfinanciën. En als wij in Noord-Europa, met onze superieure concurrentiepositie, ook nog eens zwaar inzetten op een nullijn in de loonkosten

weet je zeker dat de eurozone in recessie blijft en dat de euro van binnenuit kapot wordt gespeeld.

Het afwijzen van een geforceerde loonmatiging is echter evenmin een oproep tot een loongolf. Als een gematigde loonontwikkeling de uitkomst is van doordacht arbeidsmarktbeleid, bijvoorbeeld flexibilisering van het ontslagrecht en het verhogen van de pensioenleeftijd waardoor meer mensen zich aanbieden op de arbeidsmarkt, is daar niets mis mee. Maar stop alstublieft met het ondoordachte geroep om geforceerde loonmatiging. Het leidt nergens toe en doet, als een aderlating, op dit moment meer kwaad dan goed. John Maynard Keynes, een verstandig man, schreef ooit: 'The difficulty lies not so much in developing new ideas as in escaping from old ones'. Zo is het maar net. Weg met die afschuwelijke levertraan

Wim Boonstra is chieft econo- mist bij Rabobank. Zie ook de Lezersoproep links onderin.